

Website story

Znáte „Web 2.0“?

Možná neznáte tento pojem, ale zcela jistě používáte některou ze služeb, jako třeba Flickr, Del.icio.us, Wikipedia nebo YouTube. Jak na konferenci Inforum 2007 www.inforum.cz prohlásil Vilém Sklenák z Vysoké školy ekonomické, pojmenování Web 2.0 se začalo používat v roce 2005. V podstatě šlo o vzkaz provozovatelům, že uživatelé jsou také tvůrci a mohou převzít odpovědnost za obsah webu. Pro vysvětlení tohoto principu doporučoval přednášející zhlédnout video na YouTube [www.youtube.com](http://www.youtube.com/watch?v=4gP4a1ECC) s názvem Web 2.0 ... The Machine is Us/ing Us. Hugh Blackbourn z Nature Reviews zase upozornil na to, že například YouTube či studenti oblíbený Second life <http://secondlife.com> se stává předmětem zájmu také učitelů či vydavatelů. A tak si u posledně zmiňovaného projektu Nature vytvořil ostrov a pedagogové přemýšlejí, jak zde umístit přednášky.

Jaký je uživatel?

Diskuse se také vedla kolem typu uživatele, se kterým musí knihovníci při nabízení informačních zdrojů počítat. O specifickém chování při vyhledávání (využívání 1-2 stránky, 1-2 klíčová slova, ne více než tři informační zdroje) se v příspěvku Šli jsme dosud po správné cestě? zmínil Jozsef Geges, Ovidius Co., Ltd. Peter Godwin z University of Bedfordshire pak uvedl přímo pojem internetová generace, která vyžaduje jednoduché vyhledávací pole. Zmínil také nebezpečí, kdy uživatelé vnímají to, co je na internetu, za správné a dále to neposuzují. Potřebují tedy dle jeho názoru naučit se kritickému myšlení, ale i uvědomovat si etické používání informací a pomoci s vyhledávací strategií a klíčovými slovy. Knihovníci vyzval, aby se stali informačními guru a doporučovali i jiné méně známé vyhledávače jako je Exalead www.exalead.com, CrossEngine www.crossengine.com, Quintura www.quintura.com. Na závěr zdůraznil, že informace je zapotřebí podávat jednoduše, více vizuálně a atraktivně. Také Guus van den Brekel z Central Medical Library, University Medical Center Groningen se dotknul ve svém vystoupení výše uvedeného tématu. Uvedl, že lidé mají tendenci se zaměřovat do Googlu a je důležité, aby ostatní informační zdroje byli pro uživatele viditelné a neobsahovaly příliš složité rozhraní. Nová generace nemá trpělivost na komplikované vyhledávání a vůči dlouhé odezvě mají nulovou toleranci. Zmínil také studii „Got Game: How the Gamer Generation Is Reshaping Business Forever, John C. Beck, Mitchell Wade“ a tedy ovlivnění stávající generace videohrami. Lidé pak mají problémy v práci, neboť podstupují rizika jako by měli k dispozici spoustu životů. Nejsou také zvyklí nalézat řešení, neboť vývojáři videoher jim je předkládají. A protože svět a uživatelé se změnili, je na knihovnách, aby je následovaly. Data by měly nabízet v prostředí, na která jsou uživatelé zvyklí a snažit se vytvořit poptávku po knihovních službách (snadno k nalezení). Jako příklad uvedl přednášející Quick Search Library Toolbar. Také Jill Cousins, The European Library, Nizozemí se v příspěvku Z Evropské knihovny do evropské digitální knihovny vyslovil pro přizpůsobení dat, než přesvědčovat Google generaci, aby hledali, jak si to představují informační profesionálové. Proto knihovna www.theeuropeanlibrary.org, která soustřeďuje evropské kulturní dědictví, má jednoduché rozhraní a mimo jiné nabízí i tzv. Mini Library, kde je možné prostřednictvím čtyř, pěti kroků snadno najít, co potřebujete. A tak už neváhejte a vzhůru na Web 2.0!

IVANA JUNGOVÁ

Na konferenci Inforum 2007 byly oceněny následující projekty:

Oborová brána knihovnictví a informační vědy, KIV

<http://kiv.jib.cz>

Oborová brána knihovnictví a informační vědy je velmi užitečným projektem, který se bude i nadále rozvíjet a který dává velkou informační hodnotu studentům i profesionálům informačně-knihovnických oborů. Portálový způsob organizace informačně-knihovnické problematiky řešený technologicky via MetaLib je sub-bránou v rámci celého komplexu Jednotné informační brány.

Archiv závěrečných prací

<http://is.muni.cz/lide/absolventi.pl>

1. září 2006 zpřístupnila Masarykova univerzita (MU) na Internetu - jako první vysoká škola v České republice - v úplném rozsahu všechny bakalářské, diplomové, rigorózní a disertační práce. Zveřejněny jsou všechny práce odevzdané po 1. 1. 2006 (od účinnosti novely VŠ zákona, která zveřejnění umožňuje resp. vyžaduje) plus práce z dřívějších let, u nichž byl získán souhlas autorů se zveřejněním na Internetu.

Archiv obsahoval začátkem září 2006 již více než 30 000 prací, z toho přes 9200 prací bylo zveřejněno volně na Internetu ve fulltextové podobě. Archiv je součástí studijního informačního systému IS MU vyvíjeného týmem na Fakultě informatiky MU a je součástí komplexního řešení elektronické podpory tvorby a zpřístupnění studentských kvalifikačních prací: od vypsaní zadání práce učitelem, přes přihlašování studentů k tématům, vkládání finálních prací, generování webových přístupových formátů, skenování a vkládání oponentských posudků, vyhledávání, až po systém na odhalování plagiátů.

Digitální knižnice pre nevidiacich

www.skn.sk

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči začala zpřístupňovat pro nevidomé a slabozraké uživatele zvukové dokumenty na své webové stránce. Dokumenty jsou před neoprávněným šířením zabezpečeny systémem WMA DRM (Windows media audio Digital right management). Díky přidělování a správě licencí přes internet mohou nevidomí uživatelé poslouchat knihy jen na svém počítači, případně notebooku. Na jiném počítači (bez licence) jsou zvukové knihy nefunkční, což umožňuje knihovně zpřístupnit i nejnovější zvukové monografie bez porušení autorského zákona. Bez takového zabezpečení by knihovna mohla na své stránce zveřejnit jen starší díla, která už nejsou vázána autorským zákonem. Využívání služby je velmi jednoduché. Nevidomý se na stránce zaregistruje. Pokud je uživatelem knihovny, dostane oprávnění na používání jména a hesla, pomocí kterého se před prvním poslechem licencované knihy převede licence na jeho konkrétní počítač. Ani uživatelé bez znalosti práce s počítačem a bez přístupu na internet nepřijdou zkrátka. ▶

Sondy do nitra internetu 134

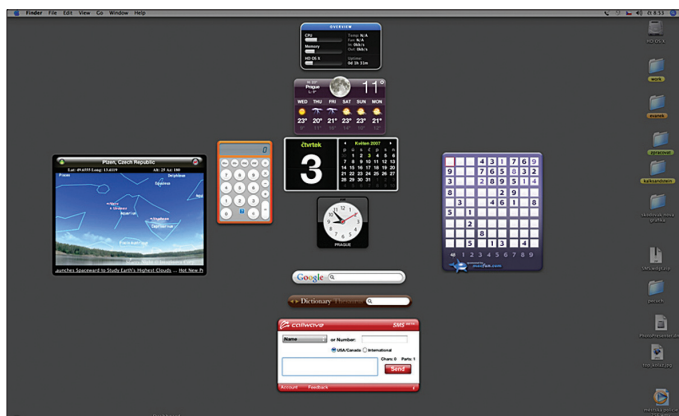
Dashboard a widgets, informace vždy po ruce.

Dashboard je nové pracovní prostředí počítačů Apple pracujících pod operačním systémem Tiger. Pro uživatele přináší toto prostředí celou řadu programků, které na jedné straně značně šetří čas, ale jsou natolik rozmanité a zajímavé, že mohou uživatele o značný čas i připravit. Těmto miniprogramkům se říká **Widgets**.

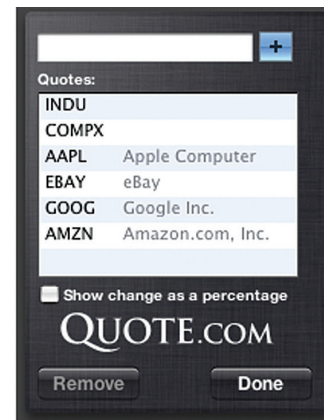
V prostředí Dashboard si vytvoříte vlastní pracovní plochu, ve které se snadno vyznáte, ale přitom máte rychlý přístup ke všem funkcím, které často používáte. Efektivní práce s počítačem totiž

nemusí nutně znamenat zaplnění plochy spoustou často nepotřebných ikon. Stačí se jen přepnout do prostředí Dashboard a všechny programky (Widgets) jsou ve spuštěném stavu ihned po ruce. Přepínání z běžného pracovního prostředí do Dashboard je záležitostí jediného kliknutí. (viz obrázek 1)

Jedním kliknutím získáte přístup do světa informací. Ať už je to aktuální předpověď počasí, kalendář, hlášení o provozním stavu počítače, letové informace, slovníky, vyhledávání pře Google, posílání SMS zpráv, přehled

Obrázek 1: Ukázka prostředí Apple Dashboard se spuštěnými programky Widget, které zajišťují přístup k nejrůznějším aplikacím.

Obrázek 2: Nastavení Widgets, je opět jednoduché. Po kliknutí na „ičko“ se aplikace doslova přetočí a na zadní straně nabídne možnosti nastavení.

Obrázek 3

o kurzech akcií. Widgets přináší ale i zábavu a poučné informace. Například zobrazují souhvězdí, které je v určené oblasti na obloze, ale umí i oblíbené sudoku a mnohem mnohem více. (viz obrázek 2)

Widgets mají ve spodní liště i svoje vlastní editační prostředí, ze kterého můžete volit, které programky Widgets pustíte do prostředí Dashboard. (viz obrázek 3)

Pokud chcete svůj počítačový svět rozšířit o zajímavé mini aplikace (Widgets) a nechcete (Vista nebo Tiger) nebo nemůžete (XP) použít mini aplikace vestavěné v operačním systému, neměli

byste přehlédnout aplikaci **Yahoo! Widgets**. Yahoo! Widgets je soubor mini aplikací podobných těm z postranního panelu nových Windows Vista nebo Dashboardu počítačů Apple. Yahoo! Widgets jsou nyní k dispozici ve verzi 4, a to pro prostředí Windows i Mac OS X.

Kde s Widgets začít:

www.apple.com/downloads/dashboard/ – Widgets pro Mac OS
widgets.yahoo.com/ – Yahoo! Widgets pro Mac OS i Windows.

Ing. EVŽEN VANĚK
 EVANEK Web Design Studio
evanek@evanek.cz

- Knihy je možné poslouchat jak v přehrávačích MP3 (s podporou funkce WMA DRM), tak i v mobilních telefonech. To umožňuje nevidomému přijít do knihovny, přes internet si vybrat knihu a cestou z knihovny si ji už může poslouchat. Tady je prostor pro knihovníky, kteří nevidomému mohou pomoci při kopírování zvukové knihy z internetu do MP3 přehrávače, nebo mobilního telefonu nevidomého. Je samozřejmé, že webová stránka s touto službou splňuje standardy přístupnosti pro nevidomé a doporučení W3C úrovně AA.

Zdroj: www.inforum.cz

V Zrcadlové kapli Klementina v Praze převzali Ceny Inforum 2007 za projekt

Oborová brána knihovnictví a informační vědy
Vít Richter z Národní knihovny ČR (na snímku č. 1 vpravo),

za projekt Archiv závěrečných prací
Michal Brandejs z Masarykovy univerzity (na snímku č. 2 vlevo)

a za projekt Digitální knižnice pro nevidiacích
Norbert Végh ze Slovenskej knižnice pre nevidiacích
Mateja Hrebendu (na snímku č. 3 vlevo).

FOTO: ALBERTINA ICOMÉ PRAHA 3x